

טקסט עיוני – מידע ושכנוע

יעדי ההערכה העיקריים

- מילות מפתח:**
- מיזוג מידע
 - מאפייני סוגה
 - מבנה: פתיח וסגור
- לזהות טקסט עיוני בהשוואה לטקסט מסוגה אחרת.
 - לבדוק הבנה של הקשר בין טקסט לבין הערוץ התקשורתי המתאים לו.
 - לבדוק הכרת המאפיינים של טקסט עיוני.
 - לבדוק יכולת לכתוב טקסט מידע על בסיס של מיזוג מידע משני מקורות מידע.
 - לבדוק יכולת לכתוב טקסט שכנוע לפי משפט/סיסמה נתונים.

תיאור כללי

מטלת הכתיבה העיונית נועדה לבדוק את יכולתם של התלמידים להפיק טקסט עיוני קצר בזיקה לטקסטים כגון: טקסט מידע, דיון בנושא, חוות דעת, תשובה לשאלה וכדומה. יכולת זו נבדקת הן בכתיבת טקסט עצמאי והן בכתיבת טקסט הנסמך על טקסטים אחרים, המוצגים במשימה. במשימה זו בודקים את היכולת לזהות טקסט עיוני כז'אנר, על מאפייניו השונים, וכן את היכולת להפיק טקסט מידע וטקסט שכנוע.

טקסט עיוני הוא תוצר שכיח מאוד בבית-הספר: יום-יום התלמידים מתבקשים, הן בשיעורי הבית שלהם והן במבחנים, לאתר מידע, לארגן אותו, לחשוב עליו ולכתוב עליו במסגרת מקצועות שונים - תנ"ך, ספרות, היסטוריה ואפילו מתמטיקה.

- בהערכת הטקסט העיוני אנו מתמקדים בשלושה תחומים:
- א. **כמות המידע**, שהתלמידים מארגנים בטקסט, כלומר - כמה רעיונות חדשים או שונים מופיעים בטקסט שלהם (חדשים - לא במובן של חידוש עצמאי!).
 - ב. **איכות הארגון של המידע** או של הרעיונות בטקסט, כלומר - עד כמה הרעיונות קשורים זה בזה בצורה ברורה, ועד כמה כל רעיון מורחב לכלל דיון.
 - ג. **רמת הלשון של הטקסט**, המתבטאת באוצר המילים, בסוגיהן, בארגון התחבירי, במשלב אחיד, בפיסוק הולם ובמיעוט שגיאות כתיב ושגיאות של התאם בלשון.

נדרש ידע של המושגים: טקסט עיוני, טקסט מידע, טקסט שכנוע, חלוקה לפסקות, פיסוק.

מבנה המשימה

זמן	מקום	פעילויות
90 דקות	כיתה	קריאה והבנה: טקסט עיוני קצר, טקסט סיפורי קצר, ערך מילוני, סיסמת פרסום
		כתיבה: טקסט עיוני קצר תוך מיזוג מידע מתוך שני טקסטים; טקסט שכנוע קצר
		לשון: מבנה של טקסט מידע, ניסוח תקין והולם לטקסט עיוני ולטקסט שכנוע

לא סמים!

1. א. מהו הנושא המשותף לשני הקטעים? ב. שעררו מאין נלקח כל קטע.

מטרה

לבדוק הבנה של קשר בין סוגה לבין הערוץ התקשורתי המתאים לה.

מחווין (כולל הסברים ודוגמות)

רמה 4 זיהוי הנושא המשותף של הקטעים, כולל זיהוי נכון של 2 הערוצים התקשורתיים של שני הקטעים.

■ א. התמכרות לסמים

ב. קטע 1: אנציקלופדיה קטע 2: ספר קריאה

■ א. שניהם עוסקים בסמים ולמה שהם גורמים

ב. קטע 1: באנציקלופדיה או בספר לימודי על חברה מסוימת, או בערוץ טלוויזיה כמו בערוץ המדע. קטע 2: ספר קריאה או בתשדירי שירות.

■ א. סמים

ב. קטע 1: אנציקלופדיה קטע 2: סיפור

רמה 3 זיהוי של הנושא המשותף ושל 2 הערוצים התקשורתיים, אך הזיהוי כולל תוספות מיותרות או שהניסוח לקוי.

■ א. הנושא הוא סמים. חלומות בהקיץ, הזיות

ב. קטע 1: אנציקלופדיה, מילון קטע 2: ספר קריאה

■ א. התמכרות לדבר מסוים אם זה סמים או אם זה סיגריות

ב. קטע 1: אנציקלופדיה קטע 2: ספר קריאה, כתבה בעיתון

■ א. שניהם עוסקים רק שהסמים מזיקים לבני האדם ואיך!

ב. קטע 1: אנציקלופדיה קטע 2: ספר קריאה

הערה: ניסוח לקוי של הנושא המשותף.

רמה 2 זיהוי שגוי או לא מדויק של הנושא המשותף ושל אחד הערוצים התקשורתיים.

■ א. סמים וסיגריות

ב. קטע 1: ידיעות בעיתון קטע 2: ספר קריאה

■ א. בריאות

ב. קטע 1: ידיעות בעיתון קטע 2: ספר קריאה

■ א. שניהם גורמים נזקים ומחלות

ב. קטע 1: אנציקלופדיה קטע 2: שיחת טלפון

רמה 1 זיהוי שגוי של הנושא המשותף ושל 2 הערוצים התקשורתיים.

■ א. שמזיק לגוף ולנפש

ב. קטע 1: ידיעות בעיתון קטע 2: ידיעות בעיתון, מכתב, שיחת טלפון, פרסומת

2. א. איזה משני הטקסטים הוא טקסט עיוני? הסבירו.

מטרה

לזהות טקסט עיוני כסוגה, ולבדוק את הכרת המאפיינים התוכניים שלו.

מחווין (כולל הסברים ודוגמות)

רמה 4 זיהוי נכון של הטקסט העיוני והסבר נכון וברור.

- הטקסט הראשון הוא טקסט עיוני, מכיוון שהוא מדבר בצורה אובייקטיבית, בכלליות ולא על רגשות, כמו בטקסט השני.
- הטקסט הראשון כתוב באופן אובייקטיבי, כלומר אין בו תחושות ורגשות, אלא מדובר רק בהתרשות שקרתה ובתופעה שהיתה נפוצה בהיסטוריה.
- הקטע הראשון הוא עיוני. שיערתי זאת מכיוון שהוא יותר עיוני, הוא מסר בכלל על הסמים ועל ההרס הנפשי שהם יכולים לגרום, הוא עוסק בתופעה שחייבים לדבר עליה, הוא לא משלב את רגשות הכותב.

רמה 3 זיהוי נכון של הטקסט העיוני, אך יש לקות כלשהי בהסבר.

- טקסט ראשון זה טקסט לימודי יותר מהשני לא מספר על אירוע מסויים או תופעה הוא מספר על החומר ועל מה שהוא מסוגל לעשות איך יצרו אותו וכך... לא מובעים רגשות הכותב.
- אני חושבת שקטע 1 הוא עיוני בגלל שרשום שם מה גורם למי שלוקח סמים ויש לסמים תופעות נפשיות
- קטע 1. בקטע השני מובעים רגשות הכותב, אך באנציקלופדיה (קטע הראשון) לא מובע רגשות

רמה 2 זיהוי לא נכון של הטקסט והסבר סביר.

- קטע שני. הטקסט מספר על התרחשות ובטקסט הזה יש רגשות של פחד דאגה ובהלה
- קטע 2. שיערתי זאת לפי שראיתי שבטקסט אירוע העוסק בתופעה ובטקסט אכן מובעים רגשות.

רמה 1 זיהוי לא נכון של הטקסט, ללא הסבר מתאים.

- קטע 2. הקטע עוסק במישהו שמסביר על הסיגרה
- סמים - כי זה מזיק לבריאות

ב. במה קטע 1 עוסק, ומה המידע שהוא מוסר?

מטרה

לבדוק הבנה של הקטע.

מחווין (כולל הסברים ודוגמות)

- רמה 4** תשובה מלאה: התייחסות ל-4 אלמנטים לפחות, מתוך אלה המוזכרים בטקסט.
- תשובה אפשרית:** הטקסט עוסק בסמים משכרים, הגורמים להזיות ולתופעות נפשיות; הם עשויים מצמחים, מוכרים לאדם מדורי דורות והיו חלק מהפולחן הדתי.
- קטע 1 עוסק בתופעת הסמים. נאמר עליהם שהם גורמים לתופעות נפשיות מסוגים שונים. הם הופקו מצמחים שונים ועוד בעבר הרחוק היו משתמשים בהם.

- רמה 3** התייחסות ל-4 אלמנטים מתוך הטקסט, בניסוח לקוי, או התייחסות לשלושה אלמנטים בניסוח תקין.
- מדובר על הסמים. למה הם מובילים. התופעות הנגרמות: תופעות נפשיות מסוגים שונים. מספרים ממה הם הופקו: צמחים שונים מכל רחבי תבל.
- רמה 2** תשובה חלקית: התייחסות ל-3 שלושה אלמנטים מתוך הטקסט, בניסוח לקוי, או התייחסות ל-2 אלמנטים בניסוח תקין.
- קטע 1 עוסק בתופעה של השפעת הסם נאמר על זה שהסמים היו מוכרים לאדם עוד מההיסטוריה. וחלקם היו מוכרים לאדם בשביל פולחן דתי.
- רמה 1** תשובה חלקית: התייחסות ל-2 אלמנטים מתוך הטקסט, בניסוח לקוי, או התייחסות לאלמנט אחד בניסוח תקין.
- מסופר שסמים הם חומר שגורם לאדם להזיות, חלומות
 - בכך שבהיסטוריה השתמשו גם בסמים בכל מיני תרבויות
 - קטע 1 עוסק בתופעה של הסם על ההיסטוריה של התופעה על היכן היא גודלת
- הערה:** יש כאן התייחסות ליותר מאלמנט אחד, והניסוח לקוי.

3. ... כתבו קטע מידע קצר בנושא: סמים ממכרים.

מטרות

למזג ולארגן מידע של שני קטעים לטקסט עיוני קצר.

הערה

יש לעודד כתיבה של טיוטה כשלב מקדים לטקסט הסופי.

מחוון (כולל הסברים ודוגמות)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 4	
אין קשר בין הטקסט לבין מקורות המידע שבמשימה.	טקסט ללא מיזוג ומכיל מידע מידע רק ממקור מידע אחד.	טקסט רציף, המכיל מידע מ-2 מקורות המידע ובהיקף הנדרש. אין מיזוג אמתי של מקורות המידע.	טקסט רציף והגיוני הממזג היטב את המידע מתוך שני מקורות המידע. הטקסט בהיקף של 10-7 שורות.	תוכן ומבנה 04
אין התאמה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני אינו מתאים/הולם.	התאמה כלשהי במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני בינוני.	התאמה כמעט מלאה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני בינוני-גבוה.	התאמה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה (כתיבה עיונית - טקסט מידע). המשלב הלשוני בינוני-גבוה.	מבע 05
חוסר אחידות משלבית. אין שליטה במוסכמות הכתיבה.	חוסר אחידות משלבית. שליטה חלקית/מועטה במוסכמות הכתיבה: שגיאות בתחביר, בפיסוק ובכתיב.	אחידות משלבית בחלק מהטקסט. שליטה בינונית במוסכמות הכתיבה בתחביר, בפיסוק ובכתיב.	אחידות משלבית בחלק גדול מהטקסט. שליטה טובה במוסכמות הכתיבה: פיסוק וכתב.	תקינות 06

רמה 4

■ הסמים היו מוכרים לאדם משחרר ההיסטוריה ונראה שהופקו מצמחים שונים מכל רחבי העולם, אפילו בתנך מצוין השימוש בסמים לדוגמא: "והקטיר עליו להקטיר להכין קטרת סמים" (שמות לז). תרבויות רבות ראו בסמים דרך להתמזגות עם האלים עקב התופעות שנגרמים כגון הזיות וחלומות בהקיץ הסם הוא חומר המשפיע על מערכת העצבים של האדם ומשנה את מצב רוחו ואת הרגשתו. המשתמשים בו נוטלים אותו בשל השפעותיו על המצב הנפשי או בשל התמכרות לו.

■ סם הוא חומר המוכר לאדם עוד מתקופות קדומות. הסם משפיע על מערכת העצבים של האדם, ומשנה את מצב רוחו והרגשתו, וכמו כן גורם לתופעות נפשיות הבאות לידי ביטוי בהפרעות ובהתנהגות חריגה. המשתמשים בסמים נוטים גם ללקות בהזיות מתמשכות, שלעיתים משפיעות עליהם מאוד.

אותם מכורים מכונים "נרקומנים", והם משתמשים בסם מכיוון שהתמכרו אליו, התמכרות שבאה לידי ביטוי בהשפעות על המצב הנפשי שנרגע לאחר נטילת הסם. בעבר, סיבה נוספת לנטילת הסם היתה טקס פולחן דתי שערכו בחברות מסוימות, והמצבים של ההזיות והחלומות בהקיץ שאליהם נקלעו המשתתפים נחשבו "כהתמזגות עם האל". מקור הסם הוא מצמחים, ואכן בלשן המקרא הוא נקרא "צמח בושם המפיק ריח נעים".

כיום, נוהגים בבתי-חולים להשתמש בהם כתרופת הרגעה, אך חשוב לתת את הסמים הללו לחולים במינון נמוך ובהפרשי זמן לא קטנים, על-מנת שלא יוצר מצב של התמכרות.

רמה 3

■ סם חומר כימי המשפיע על מערכת העצבים והמוח הגורם להזיות ואף מסכן את מצבו הבריאותי של המשתמש בצורה חמורה מאוד ואף מוות. המשתמשים נוטלים אותו מתוצאת התמכרות או דיכאון או אף מלחץ חברתי. כיום הסמים עולים הרבה כסף מהסיכון שבהברחתם לאור העובדה שזה לא חוקי במיוחד באמריקה שם לראשונה התגלה למתיישבים עניין הסמים בידי האינדיאנים. כל סם גורם נזק גופני שונה (הרואין, קוקאין, אסיד וכו')
הערה: חסר מיזוג אמת של שני הטקסטים.

■ הסם הוא חומר שגורם לבני אדם להזיות וחלומות בהקיץ. יש כמה סוגים של סמים חשיש, אל.אס.די, הרואין וקראק אלה כולם סוגים של סמים. הסמים מורכבים מצמחים שונים בעולם. ההגמלות מסמים נמשכת זמן רב והיא קשה מאד. סם בלשון מיקראית הוא צמח בושם ריחני
הערה: אין בטקסט קישוריות.

רמה 2 ■ הסמים:

הם חומרים שיכולים לגרום לתופעות נפשיות.
וזה חומר שמשפיע על מערכת העצבים של
האדם וכול פעם נותן לו מצב רוח שונה
ואת הרגשתו. ויש לא השפעה על המצב הנפשי.
מי שרוצה להיגמל מזה, זה תהליך ממש
ארוך וקשה ויש כול מיני תרופות להיגמלות כגון:
- ללכת לרופא מפורסם מומחה והוא נותן תרופה מתאימה.
- היתעמלות. וכו. ...

4. זוהי סיסמת פרסום... כתבו את תוכן הסיסמה במילים שלכם.

07

מטרות

לבדוק הבנה של הסיסמה.

הערה

שימוש בשמות פעולה (התנגדות, שימוש, התמכרות וכדומה) מעלה את רמת התשובה.

מחונן (כולל הסברים ודוגמות)

רמה 4 הבעה ברורה של התנגדות לשימוש בסם ושימוש בשמות פעולה (התנגדות, שימוש, התמכרות וכדומה); תחביר קוהרנטי.

תשובה אפשרית: הסיסמה מציגה התנגדות להתמכרות לסמים ומציעה למי שנתקל בסמים, לסרב לפיתוי.

■ הסיסמה מעודדת הפסקת סמים וגמילה מסמים.

■ סיסמה זו מורכבת אמנם משתי מילים, אך שתי המילים הללו אומרות הכל! הסיסמה אומרת בפירוש: "אל תשתמשו בסמים", וכשמשתמשים במילת שלילה כמו לא היא מעניקה לטקסט עוצמה. מבחינתי, הסיסמה אומרת שהשימוש בסמים אסור! זה מזיק מאוד ואינו מועיל לאף אחד.

רמה 3 הבעה ברורה של התנגדות לשימוש בסם, ללא שימוש בשמות פעולה; תחביר קוהרנטי.

■ לא כדאי להשתמש בסמים כי זה יכול להזיק

■ תוכן הסיסמה במילים שלי: אל תשתמשו בסמים (למה לכם? זה יכול להרע לכם).

■ אסור להשתמש בסמים

רמה 2 הבעה של התנגדות לשימוש בסם, בתחביר לקוי.

■ לא להשתמש בסמים שהסמים גורמים לתופעות נפשיות והוא גם משפיע על מערכת העצבים

■ לא לסמים! פירושם להשתמש בסמים יותר אסור להשתמש בסמים וזה לא טוב להשתמש

רמה 1 אין הבעה של התנגדות לשימוש בסם.

5. מהו משחק המילים בסיסמה?

מטרה

לבדוק ערנות פונולוגית, מודעות לכתיב ומודעות מילונית.

מחווה (כולל הסברים ודוגמות)

- רמה 4** התייחסות מפורשת למשחק בצלילי המילים (הומופונים): **סָמִים - שְׁמִים**.
- לא שְׁמִים על הַסָּמִים! (לא שמים = מתרחקים, לא מתייחסים / על הסמים = על סמים ממכרים, ומסוכנים)
 - החילוף במילה בין ה-ס' ל-ש' זה אומר שלא שמים על מי שמעודד ולוקח סמים.
 - לא שמים - לא סמים. כאילו לא שמים על הסמים.

- רמה 3** התייחסות סמויה למשחק המילים.
- לא ← לא כדאי, אסור / לא שמים עליכם
 - משחק המילים: כאילו מדברים למישהו: "לא סמים" אבל הכונה היא - תגידו לא לסמים!

- רמה 2** אין התייחסות מפורשת למשחק המילים.
- חרודים
 - לא סמים - על הסמים

- רמה 1** התייחסות לא רלוונטית.
- משחק המילים הוא הסימן קריאה
 - ציווי, סימני פיסוק, משיכת העין לקרוא
 - משחק המילים הוא הצורה בה אומרים זאת

קטע שכנוע

6. ... כתבו עתה קטע שכנוע. שכנעו... ששימוש בסמים הוא שלילי. ...

מטרה

לכתוב קטע שכנוע לפי נושא נתון.

מחווה (כולל הסברים ודוגמות)

הקריטריונים	רמה 4	רמה 3	רמה 2	רמה 1
תוכן	הצגה של לפחות 3 נימוקים הגיוניים לסיבות להימנע משימוש בסמים. לפחות 2 מהנימוקים מורחבים.	הצגה של לפחות 2 נימוקים הגיוניים לסיבות להימנע משימוש בסמים. לפחות נימוק אחד מורחב.	הצגה של נימוק אחד הגיוני לסיבות להימנע משימוש בסמים.	אין נימוק הגיוני לסיבות להימנע משימוש בסמים.

הקריטריונים	רמה 4	רמה 3	רמה 2	רמה 1
מבנה	בולטות/שימוש מושכל במבנה לוגי-רטורי. בולטות של פתיח, גוף הטקסט וסיום (סגיר). טקסט רציף. לכידות טובה.	כתיבה במבנה לוגי-רטורי ברור. חסר פתיח או סגיר. יש רצף והתאמה, היוצרים לכידות.	ליקויים במבנה הלוגי-רטורי וברצף. חסר פתיח או סגיר. פגמים בלכידות.	אין מבנה לוגי-רטורי. פגמים חמורים ברצף ובלכידות; העדר לכידות.
מבצע	התאמה מלאה במבצע לסוגה ולמטרת הכתיבה - טקסט שכנוע לבני נוער (נוכחות מוען, התייחסות לנמען). המשלב הלשוני מתאים לשכנוע של בני נוער.	התאמה כמעט מלאה במבצע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני מתאים לשכנוע של בני נוער.	התאמה כלשהי במבצע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני נמוך ביותר.	אין התאמה במבצע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני אינו מתאים/הולם.
תקינות	אחידות משלבית בחלק גדול מהטקסט. העימוד מיטבי. שליטה טובה במוסכמות הכתיבה: תחביר, פיסוק וכתב.	אחידות משלבית בחלק מהטקסט. עימוד מתאים. שליטה בינונית במוסכמות הכתיבה: בתחביר, בפיסוק ובכתב.	חסר אחידות משלבית. עימוד מתאים חלקית. שליטה חלקית/מועטה במוסכמות הכתיבה: שגיאות בתחום התחביר, הפיסוק והכתב.	חסר אחידות משלבית. עימוד בלתי מתאים. אין שליטה במוסכמות הכתיבה.

10

11

12

דוגמות

רמה 4 ■ הסמים לא בשבילי!

כל בני הנוער שחושבים שלקחת סמים זה דבר "קול", אז כולכם טועים! זה הדבר הכי לא "קול" שיש.

בגילנו לא צריכים להנות מהעולם דרך לקיחת סמים אשר לא עוזרים כלל, צריך להנות מהעולם בדרכנו שלנו וצריך להתמודד עם הבעיות בלי סמים אלא עם כוח ומחשבה. ואם אי אפשר לבד אז יהיו חברים שיעזרו.

יש המוני אנשים שמתמשים בסמים עקב מצבם הנפשי, וחושבים שאם הם ישתמשו בסמים הבעיות האלה יעלמו. אז אני אומרת שזה בכלל לא נכון! אם תשתמשו בסמים הבעיות בכלל לא יעלמו. אלא להיפך הבעיות רק יגדלו ויהיו יותר גרועות. גם בגלל שזה לא עוזר וגם בגלל שיהיה קשה להגמל מזה אח"כ. כל אחד צריך לראות ולדעת שיש המוני אנשים שמוכנים לעזור, ואם תקחו סמים ייתכן שזה ירחיק ממכם את האנשים האהובים עליכם והחשובים לכם.

אם אתם מרגישים שמופעל עליכם לחץ חברתי כדי להתנסות אז אל תכנעו ללחץ, תקשיבו לעצמכם ותגידו: הסמים לא בשבילי! כל אחד צריך לדעת לסרב וזה מה שיחזק את העמדה שלכם, היכולת להגיד לא! אתם רוצים להשאיר בעולם הזה, ולא בעולם של הזיות וחלומות. אתם רוצים להנות מכאן ועכשיו לבדכם ובלי עזרת הסמים אתם רוצים להמשיך לחיות...

אל תתנו לסמים להגיע אליכם
כי ברגע שזה נכנס - לא בטוח שזה גם יוצא!
אז תזכרו: הסמים - דבר שליילי
ולא בשבילי!

■ סמים על סמים!

בני נוער יקרים:
הסמים, משנים לכם את כל החיים:
אתם מאבדים חברים מזלזלים בלימודים.
ובקיצור דופקים לכם את כל החיים
ולמה? בשביל מה לקחת סמים?
- בשביל להיות יותר מקובל?
- בשביל הרגשה טובה או סתם כי בא?
לא כדאי להשתמש בסמים כי אני אישית ראיתי
איך ילדים מאבדים חברים. פורשים מהלימודים
והורסים להם לטווח ארוך את החיים.
אז תחשבו טוב טוב לפני שאתם לוקחים את הסמים
ותגיעו למסקנה: הסמים רק הורסים את החיים
ולכן בחיים לא נשתמש בסמים.

- **רמה 3** אתם בני הנוער לוקחים סמים ולא יודעים כמה זה מזיק.
אם אתם חושבים שזה עושה "רושם" על בנות אז אתם ממש טועים
הבנות מעדיפות בנים שלא לוקחים סמים. תדעו שזה מזיק לבריאות אתם
יכולים להיות חולים מזה, להידבק במחלות וזה מזיק מבחינת 2 דברים בעיקר:
1. מזיק לבריאות
2. מזיק למצב הכלכלי - המצב הכלכלי לא כ"כ חשוב כמו הבריאות.
אתם עוד צעירים וצריכים לשמור על הבריאות שלכם.
תנצלו כל רגע ורגע שאתם חיים. חבל להפסיד חיים בגלל סמים
וחוץ מזה לקחת סמים זה עברה על החוק.
אני אומרת לכם לא לקחת סמים רק ורק בשבילכם ולא בשביל
אף אחד אחר.

- **רמה 2** האם בא לך למות לפני הזמן? האם זה כיף
שאנשים פוחדים מזה? האם זה כיף שאבא
שלך בכה כל לילה. אם לא אז תפסיק לגרום
סבל לקרובים שלך וביקר לאצמך!
הערה: אין פיתוח של הרעיונות.

- **רמה 1** כי הוא גורם להיתמכרות למצבי רוח לדיכאונות וקשה לצאת מזה.
■ הסמים גורמים לסכנות בגוף האדם והם ממכרים חלקם עלולים לגרום למוות.

טקסט עיוני - מידע ושכנוע - ריכוז המחווניים למשימה

רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 4	עמוד	סימול מחשב
זיהוי שגוי של הנושא המשותף ושל 2 הערוצים התקשורתיים.	זיהוי שגוי או לא מדויק של הנושא המשותף ושל אחד הערוצים התקשורתיים.	זיהוי של הנושא המשותף ושל 2 הערוצים התקשורתיים, אך הזיהוי כולל תוספות מיותרות או שהניסוח לקוי.	זיהוי הנושא המשותף של הקטעים, כולל זיהוי נכון של 2 הערוצים התקשורתיים של שני הקטעים.	2	01
זיהוי לא נכון של הטקסט, ללא הסבר.	זיהוי לא נכון של הטקסט והסבר סביר.	זיהוי נכון של הטקסט העיוני, אך ההסבר לא תקין.	זיהוי נכון של הטקסט העיוני והסבר נכון וברור.	3	02
התייחסות ל-2 אלמנטים מתוך הטקסט, בניסוח לקוי, או התייחסות לאלמנט אחד בלבד.	התייחסות ל-3 אלמנטים מתוך הטקסט, בניסוח לקוי, או התייחסות ל-2 אלמנטים בלבד.	התייחסות ל-4 אלמנטים מתוך הטקסט, בניסוח לקוי, או התייחסות ל-3 אלמנטים בלבד.	התייחסות ל-4 אלמנטים לפחות, מתוך אלה המוזכרים בטקסט.	3	03
תוכן ומבנה: אין קשר בין הטקסט לבין מקורות המידע שבמשימה.	תוכן ומבנה: טקסט ללא מיזוג מידע, ומכיל מידע רק ממקור מידע אחד.	תוכן ומבנה: טקסט רציף, המכיל מידע מ-2 מקורות המידע ובהיקף הנדרש. אין מיזוג אמתי של מקורות המידע.	תוכן ומבנה: טקסט רציף והגיוני הממזג היטב את המידע מתוך שני מקורות המידע. הטקסט בהיקף של 7-10 שורות.	4	04
מבע: אין התאמה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני אינו מתאים/הולם.	מבע: התאמה כלשהי במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני בינוני.	מבע: התאמה כמעט מלאה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני בינוני-גבוה.	מבע: התאמה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה (כתיבה עיונית - טקסט מידע). המשלב הלשוני בינוני-גבוה.	4	05
תקינות: חוסר אחידות משלבית. אין שליטה במוסכמות הכתיבה.	תקינות: חוסר אחידות משלבית. שליטה חלקית/מועטה במוסכמות הכתיבה: שגיאות בתחביר, בפיסוק ובכתיב.	תקינות: אחידות משלבית בחלק מהטקסט. שליטה בינונית במוסכמות הכתיבה בתחביר, בפיסוק ובכתיב.	תקינות: אחידות משלבית בחלק גדול מהטקסט. שליטה טובה במוסכמות הכתיבה: תחביר, פיסוק וכתיב.	4	06
אין הבעה של התנגדות לשימוש בסם.	הבעה של התנגדות לשימוש בסם, בתחביר לקוי.	הבעה ברורה של התנגדות לשימוש בסם, ללא שימוש בשמות פעולה; תחביר קוהרנטי.	הבעה ברורה של התנגדות לשימוש בסם ושימוש בשמות פעולה; תחביר קוהרנטי.	6	07
התייחסות לא רלוונטית.	אין התייחסות מפורשת למשחק המילים.	התייחסות סמויה למשחק המילים.	התייחסות מפורשת למשחק בצלילי המילים (הומופונים): סָמִים - שָׁמִים.	7	08
תוכן: אין נימוק הגיוני לסיבות להימנע משימוש בסמים.	תוכן: הצגה של נימוק אחד הגיוני לסיבות להימנע משימוש בסמים.	תוכן: הצגה של לפחות 2 נימוקים הגיוניים לסיבות להימנע משימוש בסמים. לפחות נימוק אחד מורחב.	תוכן: הצגה של לפחות 3 נימוקים הגיוניים לסיבות להימנע משימוש בסמים. לפחות 2 מהנימוקים מורחבים.	7	09

רמה 1	רמה 2	רמה 3	רמה 4	עמוד	סימול מחשב
<p>מבנה: אין מבנה לוגי-רטורי. פגמים חמורים ברצף ובלכידות; העדר לכידות.</p>	<p>מבנה: ליקויים במבנה הלוגי-רטורי וברצף. חסר פתיח או סגיר. פגמים בלכידות.</p>	<p>מבנה: כתיבה במבנה לוגי-רטורי ברור. חסר פתיח או סגיר. יש רצף והתאמה, היוצרים לכידות.</p>	<p>מבנה: בולטות/שימוש מושכל במבנה לוגי-רטורי. בולטות של פתיח, גוף הטקסט וסיום (סגיר). טקסט רציף. לכידות טובה.</p>	8	10
<p>מבע: אין התאמה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני אינו מתאים/הולם.</p>	<p>מבע: התאמה כלשהי במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני נמוך ביותר.</p>	<p>מבע: התאמה כמעט מלאה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה. המשלב הלשוני מתאים לשכנוע של בני נוער.</p>	<p>מבע: התאמה מלאה במבע לסוגה ולמטרת הכתיבה - טקסט שכנוע לבני נוער. המשלב הלשוני מתאים לשכנוע של בני נוער.</p>	8	11
<p>תקינות: חוסר אחידות משלבית. עימוד בלתי מתאים. אין שליטה במוסכמות הכתיבה.</p>	<p>תקינות: חוסר אחידות משלבית. עימוד מתאים חלקית. שליטה חלקית/מועטה במוסכמות הכתיבה: שגיאות בתחום התחביר, הפיסוק והכתיב.</p>	<p>תקינות: אחידות משלבית בחלק מהטקסט. עימוד מתאים. שליטה בינונית במוסכמות הכתיבה: בתחביר, בפיסוק ובכתיב.</p>	<p>תקינות: אחידות משלבית בחלק גדול מהטקסט. העימוד מיטבי. שליטה טובה במוסכמות הכתיבה: תחביר, פיסוק וכתיב.</p>	8	12

